

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld.—kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kako sodi kmet o sedanjem županovanji?

Domača srenja ali občina je vsakemu misle-
čemu srenječanu imenitna politična zadeva. Kdor
ni popoln nemarnjak, ta se bo gotovo brigal, kd o
mu župani, kaj se dela s srenjskim premoženjem,
kake postave se dajejo v srenjskih rečeh? Tudi
malokde kmetski človek tako hitro, kakor pri srenj-
skih zadevah, zapazi, da tukaj liberalni poslanci
slabo gospodarijo. Tako so na primer liberalci
mного srenj stlačili v večje občine; zopet druge
so bližnjim mestom in trgov prišli. Zdaj pa
kmetje skoro povsod prosijo, naj bi njih za božjo
voljo zopet razpisali. Lani so liberalni poslanci
hoteli osnovati nove večje srenje, ki bi obsegale
več sedanjih manjših srenj in se med te in med
okrajne potisnile. Tako bi imeli trojno kmetsko
gopodsko: malega župana, velikega župana in
predsednika okrajnega zastopa. Više 80.000 kmet-
skih ljudi je po svojih zastopih zoper to drago,
nepotrebno in nespametno mečkanje srenj
prosnje vložilo. Liberalci nalagajo srenjam vedno
več poslov. Te pa ugovarjajo, da je narobe svet,
kmetom nalagati, za kar ti gospodo v kancelijah
plačujejo.

Sicer so liberalci za take glasove radi gluhi.
Vendar močno ugovarjanje kmetskih ljudi in pa
glas vrlih poslancev, n. pr. našega blagega gosp.
Hermana, njih je precej splašil. Ne upajo si v
srenjskih zadevah ne naprej, pa ne nazaj.

Kako dobro pa ljudje tu pa tam ovo reč že
razumijo, to smo brali v poslednjih Novicah. Nek
priprost Kranjec, ki je ob enem župan, ondi tako
pravi: „Od gospodov v kancelijah in od nemškutar-
jev večkrat slišimo, da smo župani za nič, da nič
ne znamo, da ne zdržujemo reda na deželi in
takih litanij več. Te zatožbe so večkrat resnične,
ali pravične niso. Ko bi srenje bile to, kar
so bile nekdanj, to je, gospodinje za svoj
lastni dom, potem, Bogme, se ni bati, da nebi
dežela imela dosti poštenih in umnih mož po kme-
tih, ki bi dobro opravljali to, kar v opravilstvo
dobrega gospodarja spada. Ali zdaj se žu-

panijam nelaga čedalje več opravil in sicer takih,
ki bi njih imele opravljati cesarske gospodske,
ne pa mi župani. Neko ime so skovali, ki mu
pravijo autonomija, to je menda samolastno
opravljanje občin. Vendar s tem imenom nismo
ničesar druga dobili kakor to, da so gospodom v
kancelijah odvzeli veliko opravkov, pa njih na-
ložili na rame srenjskim predstojnikom. Kaj
čuda, da se po tem takim občinski stroški množijo
in davkarske priklade za srenjske potrebe rastejo?
Občinam so navesili policijska opravila, ki pa
soseskam niso lastna, ampak tuja opravila. Ta
so dolžnosti državnine. Čemu pa plačuje
ljudstvo davke, če se pa mora samo va-
rovati? In če smo cesarsko gospodsko prosili,
naj nam žandarjev pošlje na pomoč, da bi
zdatno skrbeli za občno varnost — kaj se nam
je reklo? Žandarji so le za službo okrajni go-
spodski, ne pa vam. Prosili smo tedaj kruha,
dal se nam je kamen. Ceste oskrbujejo (na
Štajerskem okrajni) srenjski odbori, šolsko
šolski odbori itd. Kaj pa imajo zdaj opravljati
še cesarske gosposke? Ne vemo, kaj bi rekli. In
če pridete v njihove kancelije in se ogledate po
njih sobah, potem vidite toliko glav, ko nekdanj,
kedar še nam ni bila znana ova angeljska: auto-
nomija. Naj gre rakom žvižgat taka autonomija,
ki soseskam nalaga od leta do leta več bremen
in davkov, cesarstvu pa zavolj velikega števila
uradnikov več stroškov dela, ki se morajo popla-
čati iz povikšanih dač!

Naredite nam županije ali srenje, ki bodo
opravljale, kar je njih lastnega. Cesarske
okrajne gosposke pa naj opravljajo vse to, za kar
ima država skrbeti, ki od ljudstva davke pobira
za različne potrebsine!¹⁴

Cerkvene zadeve.

Dve molitvici za sv. leto in sicer: za ljubi
mir in ohranitev sv. vere s 3 ličnimi podobicami
ste tiskani izišle v založbi g. Pajka. Druga je
še od rajnega škofa Slomškega priporočena; obedve

pa od škofijstva potrjeni; 100 iztisov se dobi za 1 fl., več 100 skupaj po 80 kr. 1000 za 5 fl. s poštino vred v J. M. Pajkovi tiskarni v Mariboru.

Sv. Oče Pij IX. so se pred 25 leti t. j. 12. aprila 1850 srečno vrnoli v Rim, iz katerega so bili pregnani. Na ravno ta dan Njih je letos razveselila množica Katoličanov iz vseh narodov. Knez Hugo Windischgrätz bil je njej vodja. Oddal je sv. Očetu pismo, v katerem vsi ugovarjajo zoper drzno motenje papeževe volitve; ob enem pa Boga prosijo, naj nam Pija IX. še pusti, dokler se časi ne pomirijo. Navdušenost bila je velika. Iz Štajerskega bili so navzoči graški škof s 8 duhovniki med njimi č. g. Gomilšak. Iz naše škofije so se pridružili grof Ferd. Brandis in č. g. Šrol, Vraz in Voh.

Prusi so zdaj sv. Cerkvi vzeli še tisto, kar so njej liberalci poprej v postavo zapisati dali: namreč: da sme svoje verske in cerkvene zadeve sama opravljati. To se je zdaj izbralo ter določilo: da vse to se vrši po vladnih pruskih liberalnih in frajmavverskih tedaj Kristusu protivnih postavah. Glejte! kako na sveto mesto sili — gnjusoba razdrtja!

Knezoškof Förster je te dni obhajal 50letnico svojega duhovenstva. Bismark mu je poslal pismo, v katerem zahteva, naj se sam odpove škofovanju. No, turški pregrešni ministri se morajo na sultanov ukaz sami obesiti, japonski pa trebuh razparati, na Pruskem pa bi naj sv. Cerkva sama sebe uničila! Tako hoče Prusi!

Sv. olje blagoslovil je veliki četrtek mesto zaprtega nadškofa Ledohovskega njegov škofijski pomočnik. Zato ga hočejo Prusi zapreti. — Mlad mešnik na Badenskem je zaradi bolehnosti v gradu nekega grofa začasno stanoval in v njegovi kapeli mešoval. Zato je bil kaznovan s 1000 fl. plače ali z 10 mesenci ječe.

Luteranov je v njihovi občini Maribor-Ptujski 164 in sicer v Mariboru 118, v okolici 46, v Ptujju 14, v Konjicah 10, v Račah 7, pri sv. Lovrencu v puščavi 2, v Ločah 3, v Sp. Pobržah 2, potem pri sv. Janži na dravskem polji, v Buhentajnu, na Muti, v Ljutomeru, v Središču in v Mesineu povsod 1. Dohodkov je bilo 3961 fl. Pruski Gustav-Adolf-Verein je dal 1137 fl.; avstrijska vlada 200 fl. — Pastor ima 600 fl. plače. Cerkva v Mariboru se ceni na 11.601 fl.

V Selnici nad Mariborom se je pred 80. leti rodil jezuit in misijonar v Severni Ameriki č. o. Weninger. Konec mesenca marea je imel nesrečo na železnici. Vlak se je zvrnil v 60' globoko jamo. Vagonov se hipoma ogenj loti. Med tem

plane orjašk zamorec po nakupičenih vagonih, vlomi dveri, izvleče in reši slavnega misijonarja. O. Weninger ni bil čisto nič poškodovan!

Gospodarske stvari.

Priprava novih poljedelskih mašin je tudi manjšim posestnikom mogoča!

Iz ljutomerske okolice in pa iz savinske doline smo lani poizvedeli, da so si tamošnji kmetovalci neke vasi kupili: mlatilnico. To je bilo modro postopanje! Noben misleč človek ne more reči, da so raznovrstne mašine, kojih sedaj vedno več izmislijo, izumijo in naredijo, za nič in zastoj. Marsikateri gospodar je morebiti še neveren z glavo kimal, kedar je na razstavah, n. p. v Mariboru, v Ptujju, v Gradcu ali celo na Dunaju gledal umetne sejalnice, mlatilnice, senokosilnice, to je: mašine za sejanje, mlačenje in košenje, potem lepe pluge, nove brane in valjuke, vitla (binte), motike, sesaljke ali pumpe (ventilje) za gnojnico, novošegne stiskalnice (preše). Vendar brž, ko je videl ove mašine urno in natančno delovati, mu je vsa nevera zginila. Sprevidel je, da hohenheimski plug bolje brazdo reže, kakor njegov stari lesen štrel, in da umetna mlatilnica več opravi, kakor njegovi težavni cepci. Ali kaj pomaga vse to videti in vedeti, če pa denarjev ni, da bi se takih mašin zamoglo nakupiti? Se vè, da potem vse nič ne pomaga! Ali kar je posameznemu nemogoče, to doženejo združene moči. V pojasnenje podamo vzgled nemških kmetovalcev!

V neki srenji na Nemškem je se pogovorilo in zedinilo 40 manjših posestnikov, sosedov, v posebno družbo za nakupovanje novejših poljedelskih mašin. Vsak je vložil 10 gld. Tako so nabrali 400 goldin. V prvem letu so nakupili 3 hohenheimske pluge, 2 pregibni brani z železnimi zobovi, 1 plug za osipavanje, 1 razrušnik (ekstirpator), 1 sejalnico, s katero se široko seja, 1 brazdar, mnogo železnih in jeklenih lemežev. Potem so določili, kako, v kateri vrsti se zamore vsak družbenik nakupljenega orodja posluževati, da ne bode krega in preprirov. Kedar njih sami niso potrebovali, tedaj so tudi radi na posodo dajali; za porabljenje pa so računili od pluga 15 kr., od brane 10 kr., itd. na dan.

No, in kaj so ti kmetovalci s tem opravili? Jako veliko! Že samo v prvem letu je se 50 oralov zemlje preoralo in povlačilo boljše, kakor poprej. Više 180 oralov trdega zemljišča so z razrušnikom razlamali in izrahljali ter nja rodovitnost pomnožili. Za posojilo so nabrali toliko, da so zamogli za vložene denarje izplačati 4% obresti.

Glejte! koliko zamore ljuba edinost! Kmetovalci bi si v mnogih rečeh zamogli pomagati, ako bi se združenja bolj poprijemali! Nekateri srenje imajo še lastnega premoženja. Ali bi se